

Wel heeft hij de meening geuit, dat het wenschelijk is, dat de bedoelde geneeskundigen de oorspronkelijke Röntgenphoto's beoordeelen en geen kleine afdrukjes, daar deze onvoldoende zijn voor de beoordeeling van een geval van tuberculose.

M. MORTIER HIJMANS.

NEURALGISCHE PIJNEN NA INENTING.

Om te voorkomen, dat een dezer dagen bovengenoemde aandoening opnieuw wordt ontdekt en beschreven en tevens om aan jongere collegae, die de kleine pokkenepidemie van 1916 en de daarop gevolgde massa-inenting van Amsterdams bevolking niet als artsen hebben beleefd, een verkeerde diagnose te besparen, moge ik er even aan herinneren, dat het nu en dan voorkomt, dat volwassen personen, voornamelijk vrouwen, ongeveer 14 dagen na revaccinatie door allerheftigste pijnen in den rug, uitstralend naar den buik, worden aangetast, die vaak oorzaak zijn van het ontbieden van den dokter op zeer ongelegen tijden. Voor wie het verband niet kent tusschen deze pijnen en de herenting is de diagnose verre van gemakkelijk. Meestal draait die op nierkoliek uit, hoewel men toch wel voelt, dat niet alles klopt. Ook is de pijn meestal niet éénzijdig. In het *Tijdschrift* van 1916, 1ste helft, No. 16, werd de aandoening tegelijkertijd beschreven door den sinds overleden dr. VAN WAYENBURG en door dr. BUSCH, die beiden den waren aard hadden ontdekt. Vroeger waren dergelijke gevallen niet beschreven, doch zelden ook was op zoo uitgebreide schaal en in zoo korten tijd de bevolking eener stad gerevaccineerd. Het is mij bekend, dat ook nu weer dergelijke neuralgieën voorkomen; ik zelf nam een zeer duidelijk geval waar en hoorde van een ander. Ik weet ook, dat een dezer dagen door een collega-specialist de opmerking werd gemaakt, dat er na herinenting zoo opmerkelijk veel nierkolieken voorkwamen. Sapiienti sat!

In mijn geval gaf veramon goed resultaat; dit middel bestond in 1916 nog niet. Vaak echter zal men onderhuidsche inspuiting van morphine of dergelijke niet kunnen ontberen. Overigens komt na een dag of wat alles weer in orde.

D. H. KOETSER.

SERUMBEHANDELING BIJ ENCEPHALITIS POST VACCINATIONEM.

In dit *Tijdschrift*, 70ste jaargang 1926, Tweede helft, No. 3, maakte ik opmerkzaam op een van schapen verkregen antivaccineserum, welk serum voor geneeskundigen na rechtstreeksche aanvraag aan het Rijks-Serologisch Instituut voortaan *gratis* is te verkrijgen.

Wij verkeerden tot dusver omtrent de oorzaak der encephalitis post vaccinationem nog steeds in het duister. Het eenige wat wij zeker weten is, dat onder den invloed, dien het lichaam door de enting met koepokstof ondergaat, een grootere vatbaarheid voor encephalitis door een tot dusver onbekend virus ontstaat.

Door het toevoeren van antistoffen tegen vaccine, viruliciede stoffen, vervat in serum van kortgeleden gevaccineerde menschen, maar in veel sterkere mate in het serum van tegen vaccine sterk onvatbaar gemaakte schapen, kan men zich voorstellen, dat de encephalitis-bevorderende omstandigheden in het lichaam worden tegengewerkt.

Ik kom echter niet op grond van deze theoretische overwegingen nogmaals de aandacht vragen voor dit reeds in 1926 aanbevolen serum, maar op grond van het feit, dat verschillende collegae, die het den laatsten tijd gebruikt hebben, zeer bevestigen daarvan goeden invloed zeggen te hebben gezien.

Daar wij voor een specifiek geneesmiddel tegen encephalitis niet beschikken en serum van kortgeleden gevaccineerde menschen buiten de klinieken niet steeds te verkrijgen is en bovendien veel minder virulicied is dan ons schapenserum, meen ik nogmaals met klem er op te moeten aandringen van dit serum antivaccinosum, praeparaat No. 51 van het Rijks-Serologisch Instituut, gebruik te maken.

De toediening kan geschieden in den ruggemergszak, in de aderen, in de spieren of onder de huid.

De Directeur van het Rijks-Serologisch Instituut,
ALDERSHOFF.